

PRESENTACIÓ

El Departament d'Història Medieval, Paleografia i Diplomàtica de la Universitat de Barcelona s'honora oferint aquest número de la seva revista "Acta Històrica et Archaeologica Mediaevalia" en homenatge a la professora Carme Batlle i Gallart amb motiu de la jubilació. Companys, deixebles i amics han volgut col·laborar amb els seus treballs a aquest homenatge i els hi agraïm a tots la mostra de reconeixement al seu treball pedagògic i recercador en el marc de la nostra Facultat de Geografia i Història.

Nascuda a Barcelona el 1931, Carme Batlle cursà els estudis de batxillerat al Liceu Francès de Barcelona sota la direcció de Pere Ribera que havia estat deixeble i ajudant del professor Alberto del Castillo de qui posava en pràctica mètodes pedagògics com la realització de mapes històrics, i altres treballs innovadors. Cursà després la carrera de Filosofia i Lletres, a la nostra Facultat de Geografia i Història, llicenciant-se en Història Medieval. El professor Jaume Vicens Vives dirigí la seva Memòria de Llicenciatura que versà sobre *La ideologia de la 'Busca'. La crisis municipal de Barcelona en el segle XV* i fou presentada el 1953 i publicada als "Estudis d'Història Moderna" el 1957.

Mentre prosseguia le seves recerques als museus d'art barcelonins, estudiant entre 1954 i 1968 els materials amagatzemats als seus dipòsits, que donaren lloc a nombrosos articles, el professor Vicens li suggeria el tema de tesi doctoral, encaminat a completar el de la llicenciatura. Però la mort del professor Vicens el 1960 va fer que assumís la direcció el professor Emilio Sáez que, apreciànt les seves qualitats, la nomenà professora ajudant de la càtedra d'Història Medieval d'Espanya el 1962. Amb el títol *La crisis social y económica de Barcelona a mediados del siglo XV* presentà la tesi el 1970 aconseguint la màxima qualificació. Fou publicada en dos volums l'any 1973 a la sèrie d'Annexos del "Anuario de Estudios Medievales", del C.S.I.C.

Entre la tasca d'aquests anys en revistes científiques, cal remarcar, després de la participació en la fundació de la revista de crítica bibliogràfica històrica "Índice Histórico Español" el 1953, la intervenció activa en la creació del "Anuario de Estudios Medievales" el 1964 i dels "Estudis d'Història Medieval" de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, en homenatge a Ferran Soldevila, el 1969. Membre actiu dels consells de redacció d'"Urgellia" des del 1978, n'és directora des de la mort de dom Cebrià Baraut el 2003, i de la revista "Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia" (des del 1980).

L'any 1972 aconseguia el nomenament de professora titular d'Història Medieval de la Universitat de Barcelona, càrrec que desenvolupà fins la seva jubilació el 2001. Mentre, havien quedat ben definides les seves línies de recerca en història medieval de Catalunya, amb especial dedicació a la història de la burgesia urbana, entorn de Barcelona i de la Seu d'Urgell, els dos centres preferits de la seva atenció. Sobre *La Seu d'Urgell medieval* publicava el primer llibre el 1985, i diversos articles.

El reconeixement internacional de l'especialització en història urbana de l'època medieval, es produïa el 1986, en ésser nomenada membre de la Commission Internationale pour l'Histoire des Villes, en representació de la Corona d'Aragó que havien tingut previament Josep Mª Font Rius i José Maria Lacarra.

Altres línies de recerca han estat l'estudi de la pobresa (1987), i les famílies de mercaders barcelonins: els Banyeres, Deztorrent, Durfort, Gualbes, Granollacs, Torró, Grony, Llobera, etc. amb la particularitat que per aquestes darreres ha afavorit la col·laboració de deixebles destacats introduïnt-los així en el món de la recerca històrica.

A més d'una síntesi divulgativa sobre la Catalunya de la baixa Edat Mitjana: *Conèixer la Història de Catalunya. Del segle XIII al XV*, publicada l'any 1983, cal remarcar la redacció del volum tercer de la *Història de Catalunya* dirigida per Pierre Vilar i titulat *L'expansió Baixmedieval, segles XIII-XV* (Edicions 62. Barcelona 1988, 502 pàgs. amb 7 mapes i 90 ils.) fruit de molt nombroses lectures i d'un coneixement directe dels textos de l'època que, als aspectes bàsics polítics i institucionals, estructurats en dos períodes (1213 a 1349 i 1349 a 1516) hi afegeix una tercera part dedicada a l'entorn ambiental i a la vida quotidiana en els àmbits rural i urbà, amb una valoració final dels trets fonamentals de l'època. Recentment s'ha fet una reimpressió d'a-

questa història afegint-hi els darrers anys presidits per la restauració de la Generalitat.

Cal recordar també les seves col.laboracions als volums segon i tercer de la *Història de Barcelona* dirigida per Jaume Sobrequès (1992), i al volum de l'Alt Segre de la *Catalunya Romànica* (1992), els seus coneixements sobre els tres darrers segles de l'Edat Mitjana i en especial sobre les revoltes populars, la societat, les activitats de la burgesia, el món dels negocis, el desenvolupament del patriciat urbà, la casa urbana i la organització familiar, les relacions amb Occitània i Itàlia, la pesta i la seva curació. De tots aquests i d'altres aspectes de la nostra història medieval n'és experta coneixedora Carme Batlle com podrà comprovar qui repassi la llista de les seves publicacions que figura a continuació d'aquestes planes introductories.

MANUEL RIU